

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE MEMBRIS ECCLE-||SIAE MILITANTIS,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XVII. Ad magistratum non pertinere indicium de Religione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53880)

nihil deferbuiſſet, planè contrarium ſcripſerit. Sic enim ait in libro de viſitatione Saxonica: *Clamāt*, inquit, *aliqui prædicatores temerariè, nō reſiſtendum eſſe Turca: hic ſermo ſeditioſus eſt, qui neq; ferri, neq; permitti debet; tenentur igitur poteſtates reſiſtere Turcis, qui non ſolū cupiunt prouincias deuſtare, uxores, ac liberos violare, & interficere, ſerum etiam iura prouincia, cultum Dei, omnemq; ordinationem bonam abrogare ac tollere. Idcirco debent Principes ob id præcipuè belligare, &c.* & ibidem: *Mulio*, inquit, *tolerabilius foret viro bono videre filiorum ſuorum interitum, quàm Turcis eos moribus imbui: Turca enim nullam prorsus honeſtatem vel ſciunt, vel curant.* Hæc ille.

CAPVT XVII.

Ad magiſtratum non pertinere iudicium de Religione.

QUINTA ſequitur quæſtio de officio magiſtratus politici in cauſſa religionis. Tres in hac parte ſunt errores. PRIMVS eorum, qui nimis multū tribuūt magiſtratibus, vt Brentij in prolegomenis, Philippi in locis capite de magiſtratu, & aliorum, qui reges eſſe volunt non ſolū cuſtodes & defenſores religionis, ſed etiam iudices & magiſtros. Dicunt enim ad eos, vt ad præcipua Eccleſiæ membra pertinere, iudicare cōtrouerſias fidei, præſidere Conciliis generalibus, conſtituere miniſtros, & paſtores, & ſimilia.

In quem errorē multa diſputauimus in controuerſiis de indice controuerſiarum, de ſummo Pontifice, & Conciliis; ubi oſtendimus Reges habere primū locum inter Chriſtianos, vt Chriſtiani homines ſunt, id eſt, vt ſunt ciues terrenæ ciuitatis, non vt ſunt ciues Sanctorum, & domeſtici Dei, ac vt Eccleſiæ membra ſunt. Sic enim primum locum habent Episcopi, & præcipuè ſummus Pontifex, ſecundū Presbyteri, tertium Diaconi, alijq; miniſtri Eccleſiaſtici, vltimum Laici, inter quos etiam Reges & Principes numerantur.

Vnde CHRYSOSTOMVS homil. 83. in Matthæum alloquens Diaconos: *Si Dux quiſpiam, ſi conſul ipſe, ſi is, qui diademate ornatur, indignè adeat, cohibe, & coërce, maiorem*

tu illo habes potestatem. Et GELASIVS epistola ad Anastasium Imperatorem: *Nosti, inquit, fili clementissime, quod licet prae-fideas humano generi dignitate rerū terrenarum, tamen prae-sulibus diuinarum deuotus colla submittis, atq; ab eis causarū tuae salutis expectas, inq; semendis caelestibus Sacramentis, eisq; ut competat disponendis, subdi te debere cognoscis religionis ordine potius, quam praesse. Nosti itaq; inter hac ex illis te pendere iudicio, non illos ad tuam redigi posse voluntatem.*

Denique, Christus Ecclesiam regendam Petro & Episcopis commisit, non Tiberio, & eius praefectis, & per annos CCC. sine ullis Regibus Christianis, exceptis paucissimis, qui vel breuissimo tempore imperarunt, ut Philippus Caesar, vel lūm in aliqua prouincia, ut Lucius Rex Britannorum, Ecclesia à solis Episcopis & Presbyteris optimè gubernata esset, de cetera locis citatis.

CAPVT XVIII.

Ad magistratum pertinere defensionem Religionis.

SECVNDVS error est aliorū, qui ad alterutrum defletores docent, Reges debere curare Rempubicam suam, & pacem publicam, & religione autem non curare, sed permittere legibus ut sentiant prout voluerint, & vinant ut voluerint, modo non perturbent pacem publicam. In hoc errore fuerunt olim Ethnici, qui omnes religiones approbabant, & omniū Philosophorum sectas admittebant, ut Augustinus dicit lib. 18. de ciuit. Dei, cap. 51. unde B. Leo serm. 1. de SS. Petro & Paulo: *Hec autem ciuitas, inquit, ignorans suae prouectionis auctorem, cum penè omnibus dominaretur Gentibus, omnium Gentium seruiebat erroribus, & magnam sibi videbatur assumpsisse religionem, quia nullam respuebat falsitatem.* Et Themistius Philosophus, ut refert Socrates lib. 4. hist. ca. 27. Valenti Imperatori persuadere conatus est, Deo gratam esse sectarum varietatem, dum ita pluribus modis colitur; & pluris fit, dum difficilius cognoscitur. Item haesiarcha quidam nomine Pheror apud Augustinum libro de haesibus, ca. 71. omnes sectas veras esse docuit.

Deni-